

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії
08 квітня 2025 року

Здобувач ступеня доктора філософії Денис ЗАПОЛЬСЬКИЙ, 1992 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2015 році Національну академію прокуратури України за спеціальністю «Правознавство», прокурор Печерської окружної прокуратури міста Києва, м. Київ, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Право».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород від «28» січня 2025 року № 179/01/04, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Сандри БОЛДІЖАР, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Рецензентів –	Наталії ПЕТРЕЦЬКОЇ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» Вадима ПШТИ, доктора філософії, доцента кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Офіційних опонентів –	Ольги ДОНЕЦЬ, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Уляни АНТОНЮК, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільного та господарського права і процесу Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»

на засіданні «08» квітня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» Денису ЗАПОЛЬСЬКОМУ на підставі публічного захисту дисертації «Адміністративно-правове забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Вікторія ФРІДМАНСЬКА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених Денисом ЗАПОЛЬСЬКИМ досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, а саме визначення особливостей адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні, на основі дослідження наукової доктрини, законодавства та правозастосовної практики для розробки пропозицій щодо його покращення.

Здобувач має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у наукових

виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 2 тези наукових доповідей та 1 наукову працю, яка додатково відображає наукові результати дисертації:

1. Запольський Д. Є. Поняття «адміністративно-правове забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні». *Держава та регіони. Серія: Право.* 2023. № 4 (82). С. 325-331.

2. Запольський Д. Є. Нормативна система адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2023. Том 34 (73). № 6. С. 199-206.

3. Запольський Д. Є. Інституційна система адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні. *Право та державне управління.* 2023. № 4. С. 355-363.

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Сандра БОЛДІЖАР, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. Автору варто було приділити більше уваги можливостям використання технологій великих даних, які можна застосовувати з метою вдосконалення екологічного моніторингу в Україні, перш за все в умовах воєнного стану, оскільки великі дані можуть значно підвищити ефективність збору та аналізу екологічної інформації, дозволяючи оперативно виявляти забруднення, прогнозувати екологічні ризики та оцінювати вплив збройної агресії РФ на довкілля.

2. У дисертації детально розглядаються проблеми мінування та їхній вплив на довкілля, однак недостатньо висвітлено питання довгострокових екологічних наслідків використання вибухонебезпечних залишків війни. Було б корисно проаналізувати міжнародний досвід подолання таких наслідків, зокрема екологічне відновлення забруднених територій та участь різноманітних екологічних організацій у процесі гуманітарного розмінування.

Наталія ПЕТРЕЦЬКА, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

1. Наскрізною лінією всього дисертаційного дослідження є наголошення автором на подоланні наслідків екоциду, при цьому Денис Євгенович використовує його у таких варіаціях як «екоцид» «екоциди», «воєнний екоцид» (с.15, с. 25, с. 33-36, с. 46, с. 63, с. 66, с. 132, с. 141, с. 144, а також увесь п. 3.2). Зауважимо, що лише єдиною статтею 441 Кримінального Кодексу України передбачено «екоцид - це масове знищення рослинного або тваринного світу, отруєння атмосфери або водних ресурсів, а також вчинення інших дій, що можуть спричинити екологічну катастрофу», за який караються позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років. Виникає запитання до автора, яка на його думку різниця між «екоцидом» та «воєнним екоцидом» та за яким міжнародним законодавством дисертант вбачає притягти РФ до відповідальності за цей злочин?

2. Безперечно, Денисом Євгеновичем ґрунтовно здійснено аналіз наступних елементів адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні до яких автор відносить: екологічну мережу, оцінку впливу на довкілля, екологічну сертифікацію, екологічний аудит та моніторинг довкілля. Проте, автору слід було також проаналізувати домовленості про захист екологічної мережі, в тому числі Смарагдової, опираючись з укладених дво- та багатосторонніх договорів України про міжнародне та

транскордонне співробітництво із країнами сусідами. Оскільки автор сфокусував увагу на національному правовому регулюванні вищезгаданих елементів адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, то питання полягає в наступному. Як саме, на думку автора, слід посилити результативність щодо покращення умов довкілля за наслідками проведеного моніторингу, і чи є такий механізм наразі?

3. Цікавим є аналітичне дослідження автора висвітлене у Розділі 3., щодо основних напрямків адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні в умовах воєнного стану. Проте, зауваження до автора з приводу того, що дисертація є науковою роботою і тому варто було б будувати дослідження не тільки на аналітиці щодо проблемних аспектів даного питання, а зробити авторський методологічний підхід із відстеженням причинно-наслідкового зв'язку запропонованих автором напрямків адміністративно-правового забезпечення права на безпечне довкілля для життя і здоров'я в Україні в умовах воєнного стану. Автору слід було зосередити увагу на цих моментах, адже тема дисертації і наукова новизна також пов'язана із можливістю удосконалення попередніх наукових доробок інших авторів, а не лише їх узагальнення.

4. На сьогоднішній день вагоме значення має участь громадськості у процедурі оцінки впливу на довкілля та стратегічній екологічній оцінці. Це викликає значний інтерес суспільства, адже мова йде про забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Проте виникає питання, чи є гарантії щодо забезпечення участі громадськості при оцінці впливу на довкілля та безпосереднє здійснення екологічного контролю громадськістю в умовах правового режиму воєнного стану?

Вадим ПШТА, доктор філософії, доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»:

1. У своєму дослідженні Денис Запольський згадує про окремі рішення ЄСПЛ та українських судів, зокрема йдеться про рішення суду щодо порушення екологічного законодавства сільськогосподарським виробничим кооперативом «Дунай». Це безумовно позитивний аспект, зважаючи на те, що правозастосовна практика може мати вирішальне значення, коли йдеться про визначення ефективності адміністративно-правового регулювання. Однак, доцільно було б проаналізувати й ті судові справи, які мали місце вже під час повномасштабного вторгнення РФ. Це дозволило б оцінити, як судова практика реагує на виклики, пов'язані з масштабними правопорушеннями проти довкілля. Такий аналіз міг би надати глибше розуміння ефективності судового захисту довкілля в умовах війни.

2. У тексті дисертації приділяється значна увага проблемі мінування як морських акваторій, так і земель в Україні, а також аналізуються наслідки для довкілля. Водночас, було б корисно доповнити аналіз згадками про міжнародно-правові інструменти, використання яких допомогло б у подоланні окресленої проблеми. З іншого боку можна було доповнити дисертацію аналізом можливих варіантів допомоги з розмінуванням у двосторонньому форматі.

3. Розглядаючи «нормативну систему адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні за міжнародним правом», автор аналізує ряд міжнародно-правових актів ООН, Ради Європи, ОБСЄ тощо. Попри це він не звертає увагу на Конвенцію ООН про охорону та використання трансграничних водотоків та міжнародних озер, яка важлива у контексті запобігання, обмеження та скорочення забруднення вод, яке спричинює або може спричинити транскордонний вплив. З іншого боку цю Конвенцію важливо досліджувати з огляду на закріплені в ній принципи: (а) вживання запобіжних заходів; (б) «забруднювач платить»; (в) управління водними ресурсами таким чином, щоб потреби теперішнього покоління задовольнялись без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

Ольга ДОНЕЦЬ, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри екологічного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого:

1. У дослідженні аналізуються нормативно-правові акти у контексті забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Попри це, питання ефективності цих норм у правозастосовній практиці залишається здебільшого імпліцитним. На нашу думку, було б доцільним приділити більше уваги не лише аналізу адміністративно-правових засобів захисту права на безпечне для життя і здоров'я довкілля, а й глибшій оцінці їх дієвості в теперішніх умовах. Зокрема, актуальним є аналіз того, як змінилася практика застосування адміністративних стягнень у зв'язку з об'єктивними факторами, які спричинені збройною агресією РФ проти України. Додатковий акцент на правозастосовній практиці та оцінці дієвості адміністративних стягнень дозволив би ще більше підвищити цінність дисертаційного дослідження.

2. Бажано при прилюдному обговоренні навести додаткові аргументи на користь віднесення екологічної мережі до елементів адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні (с. 46, 76, 79-88).

3. У розділі 3 дисертантом досліджується питання адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні в умовах воєнного стану (с. 128-179), проте дисертантом фрагментарно розглянуті положення міжнародного гуманітарного права щодо захисту довкілля в умовах збройного конфлікту, зокрема Резолюцію 77/104 Генеральної Асамблеї ООН «Захист навколишнього середовища у зв'язку зі збройними конфліктами» від 7 грудня 2022 року (так званий Звід принципів PERAC) та Керівні принципи Міжнародного Комітету Червоного Хреста щодо захисту природного середовища під час збройних конфліктів 2020 року.

Уляна АНТОНЮК, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного та господарського права і процесу Івано-Франківського навчально-наукового юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»:

1. Досліджуючи механізм адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні не до кінця зрозумілою є позиція автора щодо власного бачення змісту та юридичної природи, власне, права кожного на безпечне довкілля у контексті сучасних міжнародно-правових тенденцій визнання Генеральною Асамблеєю ООН права на чисте, здорове та стале довкілля.

2. Акцентуючи увагу на адміністративно-правовому забезпеченні права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні, варто було б окреслити характерні та відмінні особливості даного інституту у порівнянні, наприклад, з кримінально-правовим чи цивільно-правовим забезпеченням даного права для більшої повноти розуміння проблеми.

3. На с. 37 дисертаційного дослідження, автор цілком слушно вказує на те, що в умовах євроінтеграції України правовий режим використання та охорони довкілля потребує відповідного удосконалення на основі засад сталого розвитку. З цією метою, автор пропонує внести зміни до Лісового Кодексу України в частині розширення прав власників приватних лісів та збільшення площі лісів. При цьому відсутнім є авторське бачення щодо, власне, меж розширення та кількісних параметрів збільшення площі лісів у приватній власності і, яким чином, дана позиція буде узгоджуватись зі світовими та європейськими тенденціями охорони лісового фонду.

4. У Розділі 2 дисертаційного дослідження, аналізуючи елементи адміністративно-правового забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля в Україні, автор акцентує увагу на окремих функціях екологічного управління, залишаючи поза увагою екологічний контроль, ведення кадастрів природних ресурсів, екологічне інформаційне забезпечення тощо. Тому потребує обґрунтування позиція автора чому саме екологічна мережа, оцінка впливу на довкілля, екологічний моніторинг, екологічний аудит, екологічна

сертифікація лягли в основу адміністративно-правового забезпечення права на безпечне довкілля.

Озвучені зауваження отримали всі необхідні пояснення з боку дисертанта, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів наукового дослідження Дениса ЗАПОЛЬСЬКОГО.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Денису ЗАПОЛЬСЬКОМУ ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Сандра БОЛДЖАР